

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ”

ФАКУЛТЕТ ПО КЛАСИЧЕСКИ И НОВИ ФИЛОЛОГИИ

КАТЕДРА ПО „РОМАНИСТИКА”

АВТОРЕФЕРАТ

на

ДИСЕРТАЦИОНЕН ТРУД

На тема:

„DIGITO ERGO SUM

(Лингвистичен и антропологичен поглед към езика на италиански емигрантски блогове и писането на блог като социална практика)”

За присъждане на образователната и научна степен „доктор”

по специалност Италианска филология

Професионално направление: 2.1. Филология (Италианско езикознание).

Докторант: Диана Валериева Върголова

Докторант на самостоятелна подготовка

СОФИЯ

2017

Съдържание

Характеристики на дисертационния труд:	3
Въведение в проблематиката и актуалност на изследването	3
Обект и предмет на изследването.	4
Цели и задачи.	5
Хипотези	6
Глава I. Методология на изследването.	7
Глава II. Контекстуална рамка	8
Глава III. Езикът на блоговете като културен ресурс.....	11
Глава IV. Писането като социална практика.....	19
Заключение	26
Приноси	29
Списък с научните публикации по дисертационния труд:.....	30

Характеристики на дисертационния труд:

Предложеният за обсъждане дисертационен труд е с общ обем от 219 страници и се състои от въведение, четири съдържателни глави и заключение. Към тях е прибавен списък с използваните източници и приложение с тесния корпус на изследване на дисков носител. Първите две глави очертават методологическата и контекстуалната рамка на изследването. В първата глава е направен обзор на научните парадигми, които обуславят избора на методологическите подходи, а втората глава изяснява технически страни на блогския жанр и някои основни положения, свързани с явления от италианската емиграция. Последните две глави предлагат анализ, представящ езиковедската и антропологическата гледни точки към писането на блог и езика в блоговете.

Въведение в проблематиката и актуалност на изследването

Проблемите, които засяга дисертационният труд, се вписват в рамките на един по-широк интерес към писмените практики, които дигиталните технологии отключват. Тези практики имат израз в динамичен и иновативен език, както и в нови начини на присъствие в света чрез създаване и представяне на дигитални образи на себе си. Именно значението на тези образи в изграждането на усещането за идентичност е в основата на избора на тема и заглавие на труда. Фразата „*Digito Ergo Sum*” е част от жаргона на мрежата и намеква за значимостта, която голяма част от хората отдават на присъствието на своя образ на сцената на дигиталните медии. От картезианското „*Cogito Ergo Sum*”, мисля следователно съществувам, заглавието на предложението труд може да се преведе като „Пиша¹, следователно съществувам”. В оформянето на този дигитален образ могат да бъдат отграничени и подложени на изследване две нива: 1)

¹ На клавиатура

езиковата страна със своите особености и 2) практиката, която се отключва. Въпросът за дигиталната и физическата среда, които влизат в контакт чрез дискурсивните практики, беше и в основата на избора на обекта и предмета на изследване.

Блоговете привличат научния интерес на хуманитаристи от различни хоризонти. Те са били проучвани в светлината на различни теории и са били класифицирани като част от дигиталните жанрове по формални или функционални признаци². Различни аспекти от езика на блоговете също са били подлагани на анализ³. Писането на онлайн дневник е изследвано още като социално действие и във връзка с процесите на идентичността⁴. Въпреки живия интерес към тази практика, не бяха открити изследвания, които да комбинират езиковедския и антропологическия подход, както и такива, посветени именно на италиански емигрантски блогове.

Обект и предмет на изследването.

Избраният **обект** на изследване представлява корпус текстове от 12 блога, които са проследени в периода от октомври 2011 г. до октомври 2014 г. От тези блогове 10 са на жени, а 2 са на мъже. Освен тях са следени откъслечно и блогове, които не са попаднали в централния корпус, но чиито автори имат забелязващо се присъствие в общността чрез коментари или цитирания. Материалите от тези блогове включват както вербална част, така и визуален компонент.

² Puschmann, 2013 в сферата на прагматиката; Crystal, 2006 от гледна точка на лингвистиката; Chiusaroli, 2012 като част от „съвременните кратки дигитални писмени жанрове“. Herring, 2004, която ги разделя на блогове-дневници и блогове филтри спрямо съдържанието им; Tavosanis, 2010, който успява да установи като поджанрове: тематични блогове, литературни блогове и блогове-дневници. Като терен за виртуална реторика, Мавродиева, 2010.

³ Kresova, 2012, която изучава употребата на лични местоимения, обозначаващи принадлежност в емигрантски блогове; Granieri, 2005, който ги вижда като признак на цяло „блогово поколение“.

⁴ VanDijk, 2004, за която писането за себе си е конструиране на себе си, Schmidt, 2007; Serfaty, 2004 ги разглеждат като социална практика, Micalizzi, 2006, Peroni, 2010 наблюдават на писането на блог като на процес на създаване на общност.

Предметът на изследване най-общо би могъл да се определи като търсене на локалното значение на писането на блог като комуникативен акт и като социална практика. По-конкретно – това е значението на езиковите явления и функциите на писането на блог, свързани с представянето на себе си и динамиките на идентичността.

Цели и задачи.

Съобразно със заглавието и предмета на изследване дисертацията си поставя като **цели**, от една страна, да проучи специфични особености на писането на блог на ниво използвани езикови конструкции и от друга, да представи това съвременно явление в различни негови социални и личностни перспективи. Крайната цел на избора на методология, обект и предмет е очакването да се задълбочи разбирането за този вид социална практика и за езиковите стратегии, които тя активира.

За постигането на тази цел са поставени следните **задачи**, от които първите две са теоретико-методически, а останалите две са аналитични и са свързани с двете основни гледни точки на интердисциплинарния анализ:

1) Изграждане на теоретична рамка, която да позволява проследяване на езикови явления, значими за разбиране на динамиките на комуникативната практика в първата съдържателна глава и писането на блог като социална практика във втората;

2) Създаване и прилагане на методиката за анализ на една относително нова, но утвърждаваща се езикова практика, а именно писането на блогове от емигранти, използващи родния си език и приемайки влияния от езика на мястото, на което живеят.

3) Анализ на езикови явления в онлайн среда в контекста на блоговете с цел да се обнови от научна гледна точка разбирането за динамиките на комуникативните практики, които са свързани със спецификите на медиума, езиковата интерференция, регистъра, комуникативния акт, мултимодалния характер на текста и др.

4) Извеждане на значими социо-културни характеристики на писането на този вид блог като споделена общностна практика.

Хипотези

Съобразно с избора на предмета на изследване и интердисциплинарния подход са формулирани три хипотези, от които две са свързани с обекта и предмета на изследването, а последната е от методологически характер.

1) Първата хипотеза предполага, че блоговите платформи дават възможност за обособяване на споделена социална практика, чрез която идентичността е подложена на преосмисляне и предоговаряне посредством писане на лични истории и представяне на позитивен образ на себе си. Тази практика се отключва и има специфични функции в състояние на сериозна житейска промяна, каквато е емиграцията.

2) Втората хипотеза допуска, че при тази практика блогърите използват специфични езикови и комуникативни стратегии, чрез които изграждат мултимодалния текст на блоговете, който е и комплексен комуникативен акт с корени в други дигитални жанрове.

3) Третата хипотеза счита, че комбинирането на езиковедски и антропологически поглед дава по-плътено разбиране на явлениято „писане на блог“.

Подборът на двата методологически подхода в едно интердисциплинарно изследване е продиктувано освен това от специфичния предмет на изследване и от целите, които си поставя. И двата погледа търсят смисъла на комуникативните практики и дават достъп до различни пластове от значения.

Глава I. Методология на изследването.

Подходите при проучването на предмета на изследване имат два методологични фокуса, които идват от различни научни хоризонти, но въпреки това имат сходни търсения и предпоставки. Те разглеждат комуникацията като социално действие със своите правила и смисъл, имат качествена⁵ методология и се съсредоточават в търсене на локални значения на различни дискурсивни практики. И двете дисциплини освен това залагат като предпоставка, че тези дискурсивни практики не само отразяват действителността, но и я създават. В предложението труд тези два погледа към едно и също явление дават възможност да се достигне до повече значения, а изследването да бъде достатъчно „плътно” – с метафората на Клифърд Гиърц за плътните описания. Това са **анализът на дискурса**, който използва **традиционни езиковедски подходи**, допълнен от **мултимодалния анализ на дискурса** от една страна, а от друга, традиционните антропологически **методи**, използвани успешно и от **антропологията на езика и антропологията на писането**.

Докато анализът на дискурса се стреми чрез лингвистично проучване на различните нива на езика – лексика, морфология, синтаксис и т.н., да достигне до смисъла на езиковите практики, то антропологията на езика използва интерпретацията и етнографската си методология за същата цел. Антропологията на езика, съобразно историческото си развитие, се съсредоточава предимно в изучаване на устната реч, докато един по-съвременен

⁵ Качествената методология тук се използва в разделението на количествени и качествени методи.

клон – антропологията на писането, разглежда личните нелитературни наративи, т.нар. *егодокументи*, текстове, които в нашето хиперсвързано общество все по-често медиират комуникацията.

Разделението на антропологически и езиковедски подход е подчертано и в разпределението на главите в текста. Методите, които са използвани, са базирани на качествен тип анализ, характерен и за двете дисциплини, и обуславят **дизайна на процедурите на изследване**. Изчетен и анализиран е корпус на изследване, който е подбран с оглед на това, че представлява част от жива и активна общност от блогъри, които се намират в сходно житейско състояние на емиграция. Последователно е направен лингвистичен анализ на текстовете, с внимание към по-характерните явления, свързани със значението на писането на блог и мястото му в съвременните дискурсивни практики. Следва антропологическия анализ, който проследява с предимство въпроси, свързани с идентичността, дефинирането и функционирането на виртуална общност, връзката с други дигитални и преддигитални жанрове.

Преди анализа, на базата на теоретичните постановки на анализа на дискурса и антропологията на писането, бяха формулирани въпроси, на които този анализ да се опита да отговори, а именно: 1) **За какво** пишат блогърите или какви неща **правят значими** с писането си? 2) **Как го** пишат и какви **езикови стратегии** прилагат в изказа си? 3) **Кои са** тези автори или **какъв образ изграждат** пред общността и пред по-широката публика в интернет? 4) Какви **практики** тези текстове отключват и какви **функции** има писането им? 5) Какви **взаимоотношения** установява авторът и каква е връзката му с общността? 6) Каква е ролята на **канала на комуникация**?

Глава II. Контекстуална рамка

Във втората глава текстът проследява важни характеристики от технологичния контекст, в който съществуват блоговете. Развитието на

глобалната мрежа е разгледано в светлината на промените, които внася в общуването сред потребителите навлизането на т.нар. Уеб 2.0. Тази форма на съществуване на мрежата, за разлика от предишните, дава възможност четящите съдържание да бъдат и основни негови създатели. По този начин в интернет се размива границата между потребител и автор, преобръща се палитрата от онлайн жанрове и се предефинират начините на присъствие на потребителите.

Съвременните блогове са продукт именно на тази нова интерактивна в пълния смисъл мрежа и са подвластни на възможностите и ограниченията ѝ. В първоначалната си форма в края на 90-те години на 20 век уеблоговете (англ. weblog, дневник в мрежата) са ценни списъци с линкове по определена тема. Впоследствие тази тяхна функция е поета от търсачките, но формата на блоговете се оказва терен за един изключително продуктивен жанр с разнообразни превъплъщения. Те търпят същата трансформация, която засяга цялата мрежа – преминаването към съдържания, поддържани от потребители. Блоговете са едно от първите проявления на тази тенденция. Интересна в тази посока е забележката на Джузепе Граниери (2005:51), който през 2005 г. ги определя като обитаемата част на мрежата. Съвременните блогове имат най-различен облик, те съществуват под формата на журналистически, дидактически, фотографски, музикални, тематични блогове. Най-високият процент от тях обаче, като цяло в мрежата и сред тези на италиански език, са личните дневници. Блоговете на италиански език се оценяват като 3% от общия брой блогове в мрежата⁶, а от постовете в тях около 57% имат облик на текст от личен дневник⁷. За широката им популярност допринасят различни техни характеристики: 1) лесни и интуитивни за използване платформи, 2) динамична подредба на постовете, които следват обратно хронологичен ред, 3) възможността за дискусии чрез коментари под постовете, която създава среда за общуване, 4) секция за блоговете, които авторът следи, което пък допринася за разпространението им, 5) широко използвана възможност за прилагане на

⁶ Данните са взети от The Nielsen Company. Февруари, 2011. [консултирано на 17.02.2011] в Tavosanis, 2010.

⁷ Tavosanis, 2010.

снимки и видео, които заедно с вербалния компонент създават общ мултимодален текст.

Ограничената група от блогове, които са проследени, са част от виртуална общност, оформена около един потребител – Жена с часова разлика (*Donna con fusø a*). Всички автори в общността са емигрирали в Съединените щати в периода непосредствено преди започването на блога. Останалите блогове са: Аличе и Звяра (*Alice e la Bestia*), Връщам се да живея в Америка (*Torno a vivere in America*), Никога не се знае (*Non si sa mai*), Помоему, Маги (*A modo mio, Maggie*), Пиперлива джинджфилова бира (*Spicy Ginger Ale*), Отивам да живея в Америка (*Vado a vivere in America*), Нюйоркчанката (*La Newyorkina*), Марионета, Сан Франциско, това е културен шок (*Marionetta, San Francisco, it's a cultural shock*), Зад океана (*Behind the ocean*), Две приказки (*Due chiacchiere*), А може би ще замина (*E forse partirò*).

Авторите, разбира се, имат собствени подходи към текстовете си. Въпреки това биха могли да се изведат някои общи тенденции: 1) в основата на писането стоят лични преживявания; 2) животът като емигрант присъства като повтаряща се тема, 3) блогърите крият самоличността си чрез псевдоними за себе си и останалите хора, за които пишат. Те освен това често скриват или отрязват лицата от публикуваните снимки, 4) смисълът и основните причини за създаването на блоговете са свързани с преместването в чужбина, като именно то отключва писането.

Темата за емиграцията на италианци в Америка е разширена в края на тази глава, като са представени някои нейни социо-културни характеристики. Съединените щати са традиционна емигрантска цел за италианското селско население през обширни исторически периоди, като тази емиграция, наречена традиционна, обхваща компактни групи от население и по този начин запазва в общностите употребата на италианския език и ценностите, донесени от стария континент. За разлика от нея, новата емиграция в Америка е предимно съставена от семейни ядра и отделни индивиди с добро образование. Тези емигранти не се включват в традиционните мрежи на итало-американци и следователно търсят

приобщаване към новия контекст чрез включване в общности, организирани не на принципа на общия произход, а на база сходни интереси и нужди, каквито могат да представляват и виртуалните общности от блогъри. Тук блоговете бяха асоциирани още с традиционните емигрантски писма като начин за поддържане на усещането за принадлежност към културния контекст, от който емигрантите произхождат.

Глава III. Езикът на блоговете като културен ресурс

В първата от двете си аналитични съдържателни глави дисертацията проследява специфични езикови и комуникативни особености на дискурсивните стратегии, които блогърите използват. Тук блогът е разгледан като интернет жанр, предопределен от природата си едновременно на публичен и личен документ, индивидуален и създаден съвместно, виртуален и с корени в хартиените егодокументи. Блоговият текст също така беше разгледан и като съставен от различни модалности.

За да бъде позиционирано писането на блог сред други видове комуникация, то беше разгледано в светлината на теориите за комуникативния акт. Освен като процес на предаване и приемане на информация в специфични условия и контекст чрез определен код по модела на Якобсон и Шенън и Уивър, бяха предложени и други подходи при изучаването на вида комуникация. Особен акцент беше сложен върху комуникативния акт като контакт между събеседници, които са едновременно и социални актьори⁸. Като социални актьори те използват комуникативния акт, за да поддържат определен позитивен образ за себе си пред другите, характеристика, която в пространството на мрежата е изключително ясна и видима, защото тук виртуалният образ е отделен от материалния.

⁸За основа тук е взет моделът на Goffman, 1956, допълнен от теорията на Шародо, който твърди, че всеки говорещ конструира и е конструиран чрез адресата, а за да могат да общуват, двама души трябва да имат споделена представа за себе си.

Беше достигнато до заключението, че макар и в блоговете ролите на адресант и адресат да не са толкова ясно изразени, колкото при общуване лице в лице, там все пак се случва пълноценен комуникативен акт, със своите характеристики. Пишещият се опитва да изгради образ на себе си чрез личен разказ, като този образ може да бъде предоговарян след всеки пост чрез коментарите, може да бъде приет или подложен на съмнение от хора, които най-често са част от общността. Изграждането на виртуалния образ на себе си освен това е по-важна задача за блогъра, отколкото предаването на някакъв вид информация. Този образ е динамичен и фрагментарен, тъй като с всеки пост може да разкрие различни страни от живота на пишещия.

Причините комуникативният акт в блоговете да има точно тези особености бяха свързани с различни характеристики на жанра, като беше отчетено както влиянието на неговите хартиени предшественици, така и това на канала на комуникация или диамезичната вариация, която езикът на блоговете търпи.

В първата част на тази глава бяха разгледани някои по-обща характеристики на езика на блоговете. Като първи важен фактор беше отчетено влиянието на средството за комуникация и беше проследена диамезичната вариация на езика.

За да позиционира езика на блоговете спрямо *компютърно опосредения език* (или *дигитален език*), текстът прави опит да анализира различни комуникативни характеристики, както и специфични езикови конструкции. Те са поставени в контекста на класическото разделение на писмен и говорим език, като е обърнато внимание на твърденията, че езикът в интернет се доближава до устната реч, твърдение, което е изказвано от не един изследовател, често с негативна конотация.

За основа на този анализ е взето разделениято на прототипен писмен и устен език на Кристал (2006), като езикът на блоговете е съпоставен по седемте

показателя на класификацията. Резултатите от анализа могат да се обобщят в следната таблица.

Устна реч	Писмена реч	Езикът на личните блогове
1. Обвързана с времето и динамична	1. Обвързана с пространството и статична	1.Свързан с пространството
2. Спонтанна и непланирана	2. Планирана	2. Планиран (в повечето случаи)
3. Лице в лице	3. Без визуален контекст	3. Снабден с ограничен конструиран визуален контекст
4. С характерни за устната реч конструкции	4. С характерни за писмената реч конструкции	4. С характерни конструкции и от устната, и от писмената реч
5. Социално интерактивна и натоварена с фатическа функция	5. Пригодена за пренос на информация и идеи	5. Пригоден за пренос на информация, но с преобладаващ комуникативен елемент
6. Подлежаща на промени и уточнения	6. Подлежаща на поправки	6. Подлежащ на поправки, с възможност за уточняване и допълване, която се използва основно на ниво правопис.
7. Богата на прозодия	7.Снабдена с графични експресивни средства	7.Снабден със специфични графични експресивни средства

След направения анализ се достигна до заключението, че комуникацията в блоговете не може еднозначно да се позиционира по оста писмен/говорим език, тъй като блогърите използват конструкции и комуникативни стратегии, характерни и за единия или другия вид реч. Строго погледнато, разбира се, блоговете използват писмения езиков код, но езикът често има значителни влияния от неформалния говор, които се оформят в устното общуване. Тези влияния присъстват в говоримия език, но част от тях са възприети и от писмения. Подчертано беше също така, че в блоговете вербалният компонент на поста е съчетан с образи в общ мултимодален текст. Тази негова характеристика,

в комбинация с интерактивната природа на блога, изразена в дискусиите, коментарите и междутекстовите връзки, ни кара да направим заключението, че с известни уговорки **комуникацията в блоговете е различна по природа от устната и писмената реч**⁹.

Разглежданите особености на езика на блоговете не са отдадени изцяло на диамезичната вариация, тъй като технологичният детерминизъм би могъл да доведе до редукионизъм и да пренебрегне влиянието върху блогския жанр на други фактори. Беше направено и заключението, че макар и комуникативните практики в мрежата да имат способността да предефинират разбиранията ни за това какво е общуване и в какви модалности то се извършва, езиковата вариация е повлияна по-скоро от конкретния жанр, отколкото по-общо от факта, че става дума за език, опосреден от компютър.

Във втората част на тази глава е обърнато по-специално внимание на формите и конструкциите, които оформят облика на езика в блоговете. Анализът започва с проверка на някои от стереотипите за това какъв е езикът в блоговете. Италианските блогове са описвани от изследователи като имащи „слабо ниво на езикова и пунктуационна коректност”¹⁰, “с леко съдържание, фрагментарна тематична структура, написани на език, който напомня повече на този на записите на устна реч и неформални писма, отколкото на този на есеистиката и журналистическия език”¹¹. Към тези общи характеристики може да се добавят особеностите, изброени от Конобио (2005), най-важните от които са: съкращенията и специфичните изписвания, възпроизвеждането на устната реч

⁹За езика в интернет като различен по природа от това в устната и писмената комуникация говорят социолингвистът Гаetano Беруто (2005:137) в неговото *Italiano parlato e comunicazione mediata* и специалисти по дигитална комуникация като Сюзън Херинг в предговора към *Pragmatics of Computer Mediated Communication*, 2013: 8.

¹⁰Tavosanis, 2011

¹¹В блога си Мирко Тавосанис цитира описание на тематично обособяване и научни насоки за конференция в сферата на дигиталния език на университета в Станфорд, със секция, посветена на езика блоговете. <http://linguaggiodelweb.blogspot.bg/search/label/blog> [консултирано на 05.08.2015].

чрез фоносинтактични удвоявания, междуметия, главни букви, цялостна синтактична близост до устната реч, предпочитание към паратаксиса пред хипотаксиса, употреба на емотикони. Относно първите две твърдения, събрани от Тавосанис, беше направено заключението, че фрагментарната структура и разпиляното писане могат да се срещнат не само в блоговете, но и в техните хартиени предшественици. Относно по-специфичните твърдения се заключи, че в анализирания блогосфера протичат съвсем различни процеси от тези, описани от Конобио. Ендофазалното изписване (б за *sei*, си) се появява в анализирания корпус пренебрежимо рядко. За сметка на това възпроизвеждането на паралингвистична информация се среща под формата на главни букви за предаване на повишен тон и междуметия. Тези знаци присъстват, но в значително по-ограничен обем спрямо общото им наличие в мрежата. Те освен това нямат принос за цялостния облик на постове и не са основни техни характеристики. От гледна точка на синтаксиса, макар и стилът и видът разказ при различни типове постове да варира, в текстовете се открива превес на хипотаксиса пред паратаксиса.

За да бъде правилно разчетен езиковият вариант в блоговете, беше направен обзор на понятията за *стандартен* и *неостандартен* италиански език. *Стандартният* италиански език, формиран въз основата на флорентинския говор, се дефинира като вариант, немаркиран по никоя от осите на вариация. През 80-те години на XX век Гаетано Беруто (1988) започва да говори за първи път, че заради навлизането и възприемането от нормата на редица тенденции от говоримата реч следва да се обособи отделно наименование на езиковия вариант. Той нарича тази разновидност *неостандартен* италиански език и приема, че именно той става нормата за реално използван говорим език в цяла Италия. Повечето от неговите характеристики са възприети и от нормата за писмен език, като например употребата на *lui* като лично местоимение за мъжки род в ролята на подлог на мястото на *egli*. Освен за тази разновидност се говори и за *субстандартен* италиански език (*italiano substandard*), термин, който обозначава език изпълнен с характеристики, които не са възприети в писменото общуване. Пример за такава характеристика е генерализираната употреба на *gli*

като лично местоимение в неударена форма и за женски род. На базата на особеностите, изведени за неостандартния език от Кортелацо (2001), и тези за народния италиански или субстандартен език, беше направено заключението, че **езикът на блогите се доближава по-скоро до неостандартния език, отколкото до субстандартният народен италиански.** Това заключение е направено на базата на проверка на това какви характерни за двата варианта на езика структури присъстват в блогите. От изведените особености на неостандартния италиански език в блогите присъстват явления от всички групи, включително такива, свързани със сегментацията на фразите – дислокация наляво и надясно. Други характеристики са засилената употреба на частици с глаголи с актуализираща функция като *volerci* (необходимо е), генерализиране на употребата на съюза *che*, опростяване при съгласуване на времената, загуба на позиции от страна на конюнктива и др. От характеристиките на народния или субстандартен италиански език в блогите отсъстват най-характерните явления, като грешна употреба на спомагателни глаголи, неправилно спрегнати глаголи, неправилна граматическа употреба на сложния условен период, грешно съгласуване на времената, липса на подчинително наклонение, извън случаите, възпрети от неостандартния италиански език. Някои не толкова централни явления от народния италиански език все пак намират място в анализирания текстове. Това са особености при изписването, като удвояване на крайна съгласна или гласна, главните букви за изразяване на промяна в тона или за подчертаване на определен елемент.

Освен очертаването на варианта на италианския език, до който се намира най-близо езикът на анализирания блог, бяха направени и някои изводи относно използваните **регистри**. Важно тук е да се отбележи, че вследствие на навлизането на неформалното общуване и в писмената комуникация се засилва маркираността и впоследствие се стеснява полето на високите регистри. Оттук и немаркираният регистър се прехвърля от стандартния към неостандартния италиански, който вече се приема за норма за правилен език. В анализирания блог се използват предимно средни и неформални регистри, като понякога авторите включват елементи от по-високи или по-ниски регистри с маркирани

стилистични функции, като например регионални и жаргонни думи за иронизиране на определен персонаж или случка.

Като една от най-забележимите характеристики на блоговете бяха отбелязани явленията, следствие от езиковия контакт – силно присъствие на англицизми и превключване на кода. При научните опити явленията от вида на превключването на кода да бъдат изследвани и категоризирани повечето примери идват от говоримия език като по-естествен терен за тези явления. За описанието им в писмената комуникация бяха приложени елементи от няколко автора. Беше взета идеята за маркираност на превключването на Майерс-Скотон (1998) и локалната значимост на превключването на Ауер (1998). Предварително бяха изключени онези англицизми, които вече функционират като стабилни заемки в италианския език. Останалите изолирани думи бяха разделени на англицизми с маркирана и такива с немаркирана употреба. Това се наложи, тъй като италианската система с охота черпи думи от английския език. Те с минимална адаптация за включване в системата на езика могат да бъдат част от разпространен сред определена общност жаргон без да бъдат маркирани. Най-интересни бяха англицизмите с маркирана употреба, които се използват като етикет за концепции, явления, предмети от американската действителност. На ниво фраза смесването на кода също се появява почти винаги, за да маркира принадлежност към американския контекст и понякога е база за разсъждение над различностите.

Важно внимание при анализа на текстовете на блоговете беше обърнато на **мултимодалността** като начин за предаване на различни по вид значения. Беше възприето становището, че визуалният компонент от един мултимодален текст има своя структура и послание, които най-често са свързани с вербалния компонент, **но не са зависими от него**. Основавайки се на методите за анализ на мултимодалния текст на Крес и Ван Люин (1996, на базата на функционалния анализ на Халидей), Джий (2001) и Родни (2012), беше предложен примерен анализ на няколко поста с мултимодален текст. Във всички разгледани случаи снимките в постовете имаха подчертана роля в изграждането на цялостните

значения на текстовете. В някои от тях текстът подчиняваше образа, като посочваше как той трябва да бъде възприеман и избирайки едно от възможните тълкувания, в други образът и текстът се допълваха взаимно и функционираха без връзка на подчиненост. Бяха изведени и примери, в които образът е център на поста, а вербалният компонент е второстепенен; примери, в които текстът няма смисъл без образа и примери, в които образът предава много по-непосредствено една идея от текста. Бяха предложени и текстове, в които посланията са противоположни.

След мултимодалната природа на текста дисертацията обръща внимание и на цялостните особености в съдържанието и тематиките на блоговете във връзка с преддигиталните предшественици. Ако сметем блоговете за дигитални дневници, освен влиянието на медиума за диамезичната вариация, е изключително важно да бъдат позиционирани те и спрямо сходни недигитални жанрове. Затова тук блоговете бяха проследени **във връзка с личните хартиени дневници и като емигрантски писма до мултиплициран читател**. Бяха намерени сходства и с двата вида лично писане, което е логично, тъй като изразяването на себе си и комуникацията с читател, характерни за тези два жанра, са неразделна част от блога.

От гледна точка на **съдържанието** бяха намерени редица сходства сред разглежданите блогове. Някои от тях са задължителни условия и са свързани с публичната природа на блога, който е в постоянно търсене на публика. Тематиките трябва да са приемливи и следователно да пропуснат прекалено интимни или тежки теми, освен това, за да бъдат четени, те трябва да са и интересни.

От повтарящите се елементи във всички блогове най-характерен остава този, свързан с причината за съществуването на повечето от тях – сблъсъкът с различността, който понякога приема формата на разказ за американската действителност, но и на сравнение на нравите и порядките от новата и старата среда. Бяха анализирани примери за изключително често срещани и характерни теми, по-ярките от които са празниците и храната като културен маркер за

принадлежност към общността от италианци и разграничителна линия с американския контекст.

Заглавията, които блогърите поставят на постовете и като цяло на блоговете си, са интересно поле за проучване и изясняване на смисъла на блоговата практика. Анализирани са и са класифицирани различни заглавия, тъй като те са важен елемент за контекстуализиране на писането и способ за привличане на читатели. Както в самите текстове, така и в заглавията, при различните блогове има общи тенденции: игри на думи, използване на заглавия от по една дума на английски, заглавия със смесване на кода на английски и италиански език. Беше отбелязано освен това, че заглавието на самия блог винаги е добре обмислено и трябва да даде рамка на писането. Често това е обяснение за причината за писането или за това какъв е авторът, като напр. *Отивам да живея в Америка, Спагети и палми, цигански живот между Санта Барбара и Рим, Да живееш в Сан Франциско, това е културен шок, Девет часа разлика.*

Проучването на езика на блоговете спомага за разбиране на това как се осмисля и описва ситуацията на емигрант, в която авторите се намират. Третата глава представи писането на блог като комуникативен акт и очерта специфични стратегии, които пишещите използват при този вид писмено общуване. Бяха подложени на анализ формата на блога (жанр, канал на комуникация и структура), както и специфичното езиково и тематично съдържание (мултимодален текст, езикови особености и конструкции). Достигнато беше до заключението, че тези стратегии **описват най-често ситуация на граничност и усещане за различност спрямо средата**, в която авторите физически живеят, но и нужда от запазване на контакт с италианската култура.

Глава IV. Писането като социална практика.

Четвъртата глава измества акцента на труда от езика и комуникацията като продукт на определена ситуация към писането като ежедневна социална и културна практика. Тук писането на дневник е разгледано като **публична и лична практика**, която изпълнява множество функции, някои от които свързани с преддигиталния произход на дневниците, а други – с технологичния медиум. Чрез този поглед освен това беше направен опит да бъде проверена хипотезата, че писането на блог в моменти на промяна **служи като контролиран терен за преосмисляне и предоговаряне на идентичността**.

В първата част на тази глава бяха представени **функциите** на личното писане, като за отправна точка е взета класификацията на френския изследовател на личното писане Филип Лъожон за хартиените дневници: *изразяване на себе си, комуникация, размисъл или рефлексия, запазване на времето, удоволствие от писането*. Тези функции бяха конкретизирани за блоговете и беше изведено заключението, че с известни уговорки в един или друг вид **те присъстват и там**.

Изразяването на себе си, което за Лъожон е свързано с освобождаване и пречистване от емоции и мисли и поверяването им на хартията, в блоговете също присъства и дори често се появява като осъзнато действие, върху което се размишлява. То обаче е в силна връзка с втората от функциите, която в блоговете е много по-силно изразена – *комуникацията*. Тя е част от конструирането на практиката на блога като акт на писане, но и на четене и коментиране на чужди блогове. Тази функция се вписва и в по-широкото твърдение, че противно на общото схващане, връзките в интернет не са повърхностни, а могат да се характеризират с дълбочина и споделено разбиране. Беше установено освен това, че контактите във виртуална среда за блогърите са важен елемент от живота им на емигранти, когато в първите години зад граница те неминуемо се усещат в повече или по-малко изразено състояние на изолация. В блоговете тази комуникация има известни особености. Въпреки отворения си за четене от всички формат тя е насочена предимно към виртуалната общност, за което говорят честите обръщения на блогърите от вида на: „мое виртуално семейство”, „приятели мои” и т.н.

Напрежението между сближаващата функция на комуникацията и откъсването, необходимо за третата функция – размисъла, тук бе разгледано в светлината на писането като начин за по-плътено вербално изграждане на личната история. Тази история поддържа усещането за лична идентичност и включва събития от новата среда в нея. Беше изказано мнението, че именно **обговарянето и размисълът върху елементи от новата среда позволява тези елементи да бъдат възприети като свои и да бъдат включени в глобалната история на живота.**

Ако предишните функции могат да бъдат свързани както с блоговете, така и с хартиените дневници с минимални уговорки, за следващата функция – *запазването на времето*, бяха направени няколко сериозни уточнения, свързани с характера на медиума. Първото уточнение е необходимо заради сравнително краткия живот на блоговете, обстоятелство, което поставя под въпрос доколко текстовете в интернет са толкова стабилни и консистентни, колкото изглеждат. Второто уточнение извежда проблема за отворения характер на текстовете в мрежата. В интернет авторите имат възможност непрекъснато да променят написаното от тях. Тази втора характеристика, въпреки че превръща някои интернет жанрове в истински отворен общ проект, в блоговете има по-малко влияние, защото етичните правила на общността и на жанра предпазват авторите от изкушението да „поправят” по-дълбинно текстовете си. Ако се изключат тези уточнения, в блоговете също присъства желанието на блогърите да създадат памет за себе си в интернет. Тази „памет” може да бъде насочена към тях или към други напред във времето. Някои примери за това се съдържат в постове, в които авторите директно се обръщат към себе си след години или към децата си, когато пораснат.

Последната функция, *удоволствието от писането*, Лъжон разделя на две: 1) удоволствие от създаването на артефакт и придаването на форма на преживяванията и 2) удоволствие от напредъка в писането. Логично в блоговете тя присъства в почти сходна форма. Беше отбелязано как блогърите признават, че препрочитат стари постове и ги считат за свой продукт, те освен това засилват

присъствието си и степента на обработеност на постовете, когато съберат повече читатели и популярност, особено в случаите, в които са хвалени за стила си на писане.

Обзорът на тези функции в блоговете успява да изведе няколко обобщения, свързани с фокуса на динамиките при писането в интернет. Блогът дава предимство на комуникацията пред изразяването на мислите и чувствата. Важно следствие от функционалния анализ е и предложението за още една функция, която е характерна специално за блоговете – *представянето на образ на себе си*. Тази функция се свързва с цялостния контекст на виртуалната мрежа, в която репрезентацията е основен начин на присъствие. Дисертационният труд тук проблематизира връзката на репрезентацията за себе си с понятието за автентичност и истинност на текстовете на блоговете, като стига до заключението, че повечето блогъри **си дават ясна сметка за конструираната природа на образа, който представят**.

Образът, създаден като репрезентация в интернет, е пресечна точка между разкриване и прикриване. В предложения труд това беше илюстрирано, освен в мултимодалния анализ, и чрез псевдонимите, които блогърите много често използват за себе си и за останалите хора, за които пишат. Тези псевдоними едновременно имат за цел да разкрият части от характера на персонажа и да скрийт самоличността му. Те са една от много специфичните тенденции, които са характерни за общността.

Втората част на тази глава разглежда от различни ъгли **динамиките на идентичността и връзката им с писането**. Идентичността е разгледана в светлината на две теории. В първата се приема, че тя е процес на конструиране на Аза, а в другата, че съществува не една, а множество идентичности, които могат да бъдат индивидуални или социални и са свързани в сложна екосистема, която дава възможности за изграждане на усещането за себе си, специфично за определен момент.

Въз основа на схващанията за идентичността на Пол Рикъор, Антъни Гиденс и Зигмунт Бауман, беше прието, че Азът може да се разглежда като **личностен проект, който съзнателно е подлаган на обработване**. Беше изказано също твърдението, че този процес на създаване на конструкт в съвременния свят често си служи с **медиацията на различни наративи** и че тези наративи спомагат хората да поддържат идентичност с предходните си форми на Аза. Те правят това, като интегрират преживяванията от живота си в глобална вътрешна история за това кои са. Именно този разказ спомага за усещането за приемственост и цел. Дневниците от своя страна имат предимството да фиксират и стабилизират това усещане за себе си, функция, която в състоянието на дисбаланс, каквото е емиграцията, спомага за преодоляване на периода на преход. В тази посока текстът изказва предположението, че **включвайки в личен разказ истории, свързани с новата среда, тази среда може да бъде присвоена, обговорена и включена в усещането за идентичност**. Доказателство за това е именно желанието в това състояние на преход да бъде списван личен блог и той гласно да бъде посветен на новите преживявания.

Втората теория, свързана с усещането за идентичност, през която практиката на блога беше разгледана, е тази за Диалогичното Аз на Херманс (2001). То теоретизира усещането за себе си като контакт между гласове, наречени „позиции на Аза”, които могат да установяват връзки помежду си, да са в контраст или да се засилват. Тази теория е приложима за анализ на блогове, тъй като възприема Аза като свързан с езика и най-силно видим в дискурсивен контекст. Тя приема освен това, че системата от гласове, които го оформят, е чувствителна към състояния на промяна, каквато е емиграцията, и именно по време на такива промени гласовете могат да бъдат преподреждани и ролята на някои от тях да бъде засилвана или намалявана.

За да бъде проследен този процес в блоговете, беше приложен анализ на постове, в които беше определен доминиращ глас. Класифицирането на отделните гласове се основаваше на разграничението на Херманс на *вътрешни* и

външни позиции, като беше добавено и това на Спадаро (в Анезе, 2005) на *индивидуални и колективни*. Направеният анализ на част от постове в един от най-продуктивните блогове установи няколко тенденции. На първо място, това е засиленото присъствие на директните междуличностни връзки, свързани с комуникацията в общността. По значимост следват индивидуалните външни позиции, свързани с американския и тези, свързани с италианския контекст. Въз основа на три тенденции се извежда твърдението, че чрез писането на блог **авторите се опитват да засилят присъствието именно на тази гласове от усещането си за идентичност.**

Опирайки се на тези заключения, може да се твърди, че писането на блог е съзнателно усилие и практика, която може да медиира период на промяна, какъвто е емиграцията. Тази практика, разбира се, наследява преддигитални жанрове като писането на писма и лични хартиени дневници, но въвежда изключително интересни нови елементи. Онлайн пространството на блоговете не е лично и интимно, а е **изградено чрез показване на образи за себе си**. В дисертацията беше изказано твърдението, че в блоговете се **предефинират границите между личното и публичното пространство**, като на границата на тези два привидно изключващи се полюси се ражда нуждата да бъде показана пред другите една конструирана страна на себе си. Причини и доказателства за това твърдение бяха потърсени както в първите лични страници в интернет (т.нар. *homepages*), така и в характеристиките на медиума, който опосредява съобщението. Интересна особеност при блоговете е, че това се случва не чрез последователен разказ за себе си, а в натрупване на фрагменти.

Беше подчертано, че автентичността в блоговете често е описвана и **усещана от самите блогъри като конструирана**, а презентацията се предоговаря с читателите и се проверява нейната консистентност. В същото време, вече създаден, **виртуалният образ се усеща като достатъчно истински** и поставянето на автентичността му под съмнение се счита за сериозно обвинение.

Изборът на корпус беше предопределен от желанието да бъде наблюдавана жива **общност**, а не просто извадка от блогове по определен формален критерий. Наличието на точно определена публика, към която блогърите се обръщат, е една от основните разлики на блоговете с хартиените дневници. Общността и практиката на писане на блогърите е обвързана с четенето и коментирането. Беше установено, че макар и блоговете от тази общност да са отворени и достъпни за четене от цялата мрежа, диалогичният тон, дискусиите и стилът показват ясно, че **авторите се обръщат към точно определена публика – общността от блогъри**, които са в сходна позиция.

Общността присъства в блоговете като образ на мултиплициран читател, но и като **среда за подкрепа**, която при изследваната група е среда от сънародници. Би могло да се твърди, че този вид общуване поема някои функции на емигрантските общности, чиито структури имат значима роля в традиционната емиграция, а именно да подпомагат тежкия период на преход.

Общността в интернет беше разгледана не само като среда за подкрепа и мултиплициран читател, но и във връзка с по-широкото явление на организиране на виртуални общности. Беше подложено на проучване твърдението, че блогърите създават чрез тази си практика именно **общност**. Такова твърдение не е подразбиращо се, имайки предвид, че самата дума „общност” може с условности да обозначи толкова нестабилни реалности, каквито са явленията, свързани с мрежата. Причините все пак то да бъде прието бяха синтезирани в следните групи: 1) блоговете предлагат среда за общуване и подкрепа, 2) общността има граници, очертани от блогрола и използвания език, 3) коментарите под постовете са почти изцяло от блогъри, 4) в текстовете се срещат препратки и цитирания на други блогъри, 5) в общността има споделени тенденции, като озаглавяване, превключване на кода, псевдоними, тематики, стил, диалогичен тон и др. Всичко това дава основание да се твърди, че блогърите създават своя **дискурсивна общност** и тя свързва в определен жанр

дейности, идентичности и роли. Общността регулира какво хората могат и какво не могат да правят и превръща блоговете в съвместни проекти.

Както всяка социална практика блоговете също имат свой **ритъм**. Беше установено, че той **следва необходимостта от писане** и може да се ускори и забави в различни периоди. Множество от блоговете започват непосредствено след преместването в чужбина, при други началото се забавя с една или две години. Често началото е свързано с обяснение защо блогът се казва именно така и защо авторът му иска да пише. За разлика от автобиографичния разказ, където краят е предварително известен и насочва разказването през цялото време, при дневниците краят на блога може да бъде неочакван и да настъпи, когато нуждите, които писането е удовлетворявало, вече се удовлетворяват другаде. При изследваните блогове прекъсване на писането беше установено при завръщане в Италия, друга смяна на местожителството, раждане на дете, аклиматизация към новата среда.

Общата цел на четвъртата глава беше да очертае функциите на писането на блог в интернет и специфичните динамики на идентичността, които се развиват на границата между личното и публичното пространство. Беше установено, че като основен начин на присъствие в мрежата **репрезентацията в блоговете служи за терен за съзнателно предоговаряне на субективното усещане за идентичност и принадлежност**.

Заклучение

Настоящото изследване допринася за задълбочаване на научните анализи, свързани с практиката на писане на блог. То има два фокуса на анализ – блоговете са проучени като социални практики и в светлината на езика им и на комуникативните стратегии, които са прилагани в тях. Чрез анализ на конкретната общност бяха проследени особености на езика и комуникацията. От функционална гледна точка, в съпоставка с писмената и говоримата реч, беше

прието, че комуникацията в блоговете би могла да се счете за различна по природа от устната и писмената. Проучването показва също така, че стереотипите за структурите на езика на блоговете не са приложими към конкретната общност. По оста на езиковите варианти и регистри езикът на блоговете може да се характеризира като неостандартен италиански с преобладаващи средни и неформални регистри. Въз основа на анализа бяха изведени специфични явления, които разкриват комуникативните стратегии в конкретната общност. Това са явленията от вида на превключването на кода с маркирана употреба и се появяват като етикет за американската действителност и мултимодалният текст, чрез който блогърите изграждат образ за себе си, който да представят пред читателите.

В главата, посветена на писането на блог като социална практика, бяха проследени някои социо-културни характеристики, свързани с функциите на писането и динамиките на идентичността. Беше установено, че на границата между публично и лично пространство те са терен за изработването и предоговарянето на виртуален образ на себе си. Този образ се възприема като конструиран, но в същото време и като достоверен, а целият процес спомага за включването в личния наратив на нови събития и възприемане на новата среда.

Натрупването на гледните точки на езикознанието и антропологията допринася да се установи, че в ситуация на емиграция, която внася дисбаланс в живота на емигранта, **писането на блог като споделена социална практика** **помага да се стабилизира усещането за себе си, предоставяйки терен за предоговаряне на идентичността и представяне на дискурсивен образ на себе си пред публика.** В блоговете пишещите използват специфични езикови и комуникационни стратегии, най-важните от които са комуникативната природа на писането, създаването на мултимодалния текст, явленията от вида на превключването на кода.

От първоначално заложените **хипотези** в сериозна степен се потвърдиха първите две: че писането на блог е споделена общностна практика, която помага за установяване на равновесие в усещането за идентичност при рязка промяна, и

че авторите прилагат специфични езикови и комуникационни стратегии за създаването на комплексен мултимодален текст. Третата хипотеза предположи, че комбинирането на езиковедски и антропологически подход може да спомогне за по-плътено разбиране на значенията на практиката. Тя също беше потвърдена до известна степен именно на базата на унисона в резултатите от различните гледни точки. Тази хипотеза обаче има нужда от задълбочаване и прилагане към други изследователски терени.

Приноси

1. На теоретично равнище, при съчетаване на постиженията на различните дисциплинарни полета се обновяват и допълват традиционни подходи към проучването на блоговете и в частност тези, които се поддържат от емигранти. Създадената методика, включваща интердисциплинарен подход и методи от езикознанието и антропологията, има практическа приложимост при изследване на езикови и комуникационни явления в глобалната мрежа и на практиката на писане на блог;
2. Проучени са блоговете на две равнища: като специфични проявления на ниво дигитален жанр и като наследници на преддигитални жанрове, което е принос по отношение на актуализиране на разбирането на смисъла и функционалната приложимост на блоговете като езикова, социална и общностна практика;
3. Прецизира се терминологията на блоговете, на глобалната мрежа и комуникативните стратегии на потребителите;
4. Изведени са специфичните функции на писането на блог от емигранти и са направени изводи относно динамиките на идентичността във виртуална среда на блогъри, пишещи от чужбина.

Списък с научните публикации по дисертационния труд:

ПУБЛИКАЦИИ В МЕЖДУНАРОДНИ ИЗДАНИЯ

- „*Il linguaggio del blog tra lo scritto e il parlato. Canale di comunicazione e linguaggio nei blog di emigrate italiane negli Stati Uniti*”, в Discorso identità e cultura nella lingua e nella letteratura italiana. Atti del convegno internazionale di studi di Craiova 21-22 settembre 2012, Elena Pirvu, a cura di, Editura Universitaria, Craiova 2013
- „*Reinventare se stesso. La scrittura come decostruzione e ricostruzione dell'identità in situazione di contatto culturale*”, DISCORSO E CULTURA NELLA LINGUA E NELLA LETTERATURA ITALIANA Atti del V Convegno internazionale di italianistica dell'Università di Craiova, 20-21 settembre 2013, Elena Pirvu, a cura di, Franco Cesati editore, 2013
- „*Code switching, prestiti inglesi e canale di comunicazione nella lingua di alcuni blog femminili di immigrate italiane negli Stati Uniti*”, в Atti del convegno internazionale in onore del prof. Zarko Muljadic, FF-press, 2014.
- „*Identità a più mani. La scrittura di blog come terreno e processo di costruzione dell'identità dialogica in momenti di rottura*” La lingua e la letteratura italiana in prospettiva sincronica e diacronica, Atti del Vi Convegno internazionale di italianistica dell'Università di Craiova 19-20 settembre, 2014, Franco Cesati editore, 2015